

ХРОНІКА

УДК 811.161.2

Т. Ф. Осіпова

ПОЛІГРАННА ФІЛОЛОГІЯ ПРОФЕСОРА Т. А. КОСМЕДИ (хроніка ювілейних подій)

Постать професора *Тетяни Анатоліївни Космеди* завжди привертає увагу й залишає незабутні враження: від захоплення енергійністю, нестримним потоком наукових ідей, креативністю мислення до усвідомлення її всеохопної доброти, бажання допомогти кожному в складній ситуації, не залишити без уваги жодної продуктивної думки, що згодом виливається в несподіваний науковий проект, який своєю творчою канвою не лише об'єднує колег-однодумців, а й стає справжньою майстернею для молодих науковців – учнів і послідовників, аспірантів і докторантів професора, яких вона цінує і пишається ними, продовжує вести далі й підтримувати. Саме тому в науковому доробку Тетяни Анатоліївни превалює такий жанр, як колективна монографія, що під пильним оком і пером професора виправдовує свою назву, оскільки колективна праця від початку й до завершення є головним її принципом, а співавторське коло науковиці постійно розширюється і знаними й титулованими вченими, і вихованцями-аспірантами, що роблять у науці перші кроки.

Професор *Тетяна Космеда* тримає на пульсі розвиток сучасної лінгвістики, з археологічною пильністю відшукує перли класичного мовознавства, вражаючи сучасників здатністю побачити непобачене, пояснити непояснене, поєднати все логічними діяхронними ниточками й народити нове, непізнане й не описане досі. Усе це формує полігранну наукову індивідуальність професора *Тетяни Анатоліївни Космеди*, висвітлює її особистісні риси, невинно рухає наукову думку, залишаючи яскравий слід у науці.

Дев'ятого травня 2022 року *Тетяні Анатоліївни Космеді* виповнилося 65 років. Усе її життя пов'язане з наукою, в його основі – прагнення до постійного зростання і самовдосконалення: від сумлінної учениці сільської школи до високорангового європейського професора. І не дивно, що до колективної праці під назвою «*Полігранна*

філологія без кордонів»¹, що підготували представники наукової школи Тетяни Анатоліївни на пошану професора, долучилися науковці з різних куточків України, близького й далекого зарубіжжя. Зокрема, склалася західноукраїнська когорта вчених, до якої увійшли наукові розвідки *Галини Біловус* (м. Львів), *Ірини Кочан* (м. Львів), *Надії Ігнатів* (м. Львів), *Ірини Фаріон* (м. Львів), *Валерія Корнійчука* (м. Львів), *Ярослава Мельника* (м. Івано-Франківськ), *Віталія Кононенка* (м. Івано-Франківськ), *Миколи Лесюка* (м. Івано-Франківськ), *Любові Струганець* (м. Тернопіль), *Юлії Костюк* (м. Тернопіль), *Ірини Шкіцької* (м. Тернопіль), *Галини Шумицької* (м. Ужгород).

До монографії увійшли праці науковців центральноукраїнської когорти, а саме: *Анатолія Загнітка* (м. Вінниця), *Жанни Краснобаєвої-Чорної* (м. Вінниця), *Миколи Степаненка* (м. Полтава), *Тамари Пристайко* (м. Дніпро), *Анатолія Поповського* (м. Дніпро), *Жанни Колоїз* (м. Кривий Ріг), *Олега Семенюка* (м. Кропивницький), *Михайла та Наталії Торчинських* (м. Хмельницький). Серед них і столичні гості – *Віктор Бріцин* (м. Київ), *Ірина Казимирова* (м. Київ), *Леся Мушкетик* (м. Київ), *Ганна Черненко* (м. Київ).

Східну Україну презентувала Харківська філологічна школа: *Олена Олексенко* (м. Харків), *Олена Скоробогатова* (м. Харків), *Анатолій Нелюба* (м. Харків), *Ганна Крапівнік* (м. Харків), *Ольга Радчук* (м. Харків), *Інна Павлова* (м. Харків).

До європейської когорти долучилися *Ірена Митник* (м. Варшава, Польща), *Ірина Кононенко* (м. Варшава, Польща), *Володимир Дубічинський* (м. Варшава, Польща) та *Тільманн Ройтер* (м. Клагенфурт, Австрія), *Роман Мних* (м. Варшава, Польща), *Уляна Холод* (м. Оломоуц, Чехія), *Олеся Лазаренко* (м. Франкфурт-на-Одері, Німеччина). Серед них – учні й колеги з Університету імені Адама Міцкевича в м. Познані (Польща) – кафедри *Олена Ковалевська*, *Ришард Купідура*, *Лукаш Малецький*, *Домініка Янчура*.

Наукова школа професора Тетяни Космеди представлена в монографії доробком докторантів та аспірантів, зокрема *Наталії Піддубної* (м. Харків), *Оксани Халіман* (м. Харків), *Тетяни Осіпової* (м. Харків), *Тетяни Петрової* (м. Харків), *Віталії Папіш* (м. Вінниця), *Єлизавети Пересади* (м. Вінниця), *Сергія Колонюка* (м. Вінниця), *Вікторії*

¹ Полігранна філологія без кордонів: колективна монографія / відп. ред. докт. філол. наук Т. Ф. Осіпова, докт. філол. наук Н. В. Піддубна, докт. філол. наук О. В. Халіман. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2022. 630 с.

Патріарх (м. Вінниця), *Оксани Ковтун* (м. Вінниця), *Віри Калініченко* (м. Вінниця), *Віри Сліпецької* (м. Дрогобич).

Ювілейну колективну монографію створили найближчі друзі й колеги, учні й послідовники професора *Т. А. Космеди* як подарунок до визначної дати, долучившись і розвинувши певний напрям лінгвістики з кола наукових зацікавлень ювілярки, “підсвітивши” кожен одну з граней її наукової творчості.

12–13 травня 2022 року в дистанційній формі була проведена **Міжнародна наукова конференція «Полігранна філологія без кордонів»**, присвячена 65-літньому ювілею професора *Тетяни Анатоліївни Космеди*. Оргкомітет очолив член-кореспондент НАН України, доктор філологічних наук, професор *Анатолій Загнітко*.

Пленарне засідання відбулося в шанувально-вітальному форматі, було виголошено привітання від адміністрації Донецького національного університету імені Василя Стуса, де сьогодні працює ювілярка й має потужну та перспективну аспірантську й докторантську гілку, від українського мовно-літературного факультету імені Г. Ф. Квітки-Основ'яненка Харківського національного університету імені Г. С. Сковороди, якому професор присвятила 13 років самовідданої праці, випустивши 8 кандидатів (до 2018 року) та 3 доктори філологічних наук (до 2020 року). Вітальне слово від Університету імені Адама Міцкевича в Познані, де протягом 2011–2021 років працювала *Тетяна Анатоліївна*, очолюючи кафедру україністики, виголосив *Лукаш Малецький*, доктор (dr), заступник директора Інституту російської та української філології УАМ (м. Познань, Польща). Від Львівського університету імені Івана Франка, “альма матері” ювілярки, виступила *Ірина Кочан*, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри українського прикладного мовознавства Львівського національного університету ім. Івана Франка (м. Львів).

Відбулася презентація ювілейної монографії **«Полігранна філологія без кордонів»**. Вступне слово про ювілярку «Від лінгвоаксіології до лінгвотеології: еволюція теоретико-прикладних засад» виголосили доктор філологічних наук, професор *Анатолій Загнітко* та доктор філологічних наук, професор *Жанна Краснобаєва-Чорна*. *Тетяна Осіпова*, один з відповідальних редакторів зазначеної монографії, підготувала презентаційну доповідь, у якій ознайомила присутніх зі змістом праці, принципами укладання й авторським складом.

Пленарне засідання прикрасили вітання від наукової школи професора *Тетяни Космеди* «Поліфункційна інтерпретативна лінгвістична парадигма: актуальні напрями» в особах *Юрія Булика* (м. Львів), *Наталії Піддубної* (м. Харків), *Віри Калініченко* (м. Вінниця); привітання й спогади *Олени Олексенко*, професора кафедри української мови ХНПУ імені Г. С. Сковороди (м. Харків); *Віталії Паніш*, нинішньої докторантки професора Тетяни Космеди (м. Вінниця), *Пшемислава Ліс-Маркевіча*, студента й магістра 2015–2018 рр. УАМ (м. Познань, Польща).

До привітань приєдналися всі присутні на пленарному засіданні, після чого було надано слово ювілярці – доктору філологічних наук, професорові (Україна), професорові титулярному (Польща) *Тетянї Анатоліївни Космеди*, у якому вона висловила щиру подяку організаторам конференції та співавторам ювілейної монографії за пошанування її наукової діяльності, дала високу оцінку роботі своїх вихованців, які обрали достойну форму ювілейної відзнаки.

Конференція була організована системою круглих столів, зміст яких відбиває структура колективної монографії: круглий стіл № 1 «*Шанувально-критичний дискурс. Лінгвоаксіологія*» (модератори *Жанна Краснобаєва-Чорна* (м. Вінниця), *Оксана Халіман* (м. Харків)); круглий стіл № 2 «*Державна мова і мовна політика. Лінгвоперсонологія. Лінгвоемоціологія*» (модератори *Микола Степаненко* (м. Полтава), *Ришард Купідура* (м. Познань, Польща)); круглий стіл № 3 «*Динаміка мовних процесів. Лінгвістика тексту й дискурсивні практики. Комунікативна лінгвістика*» (модератори *Анатолій Нелюба* (м. Харків), *Єлизавета Пересада* (м. Вінниця)); круглий стіл № 4 «*Лексикологія. Пареміологія. Лексикографія. Ономастика*» (модератори *Ірена Митнік* (м. Варшава, Польща), *Віра Калініченко* (м. Вінниця)².

Ось так найближчому креативному науковому оточенню професора Тетяни Анатоліївни Космеди вдалося відобразити блиск і гру світла в науковому діаманті ювілярки, утворивши більший і приємний

² Більш детально зі змістом монографії можна ознайомитися в електронному архіві (репозитарії) ХНПУ імені Г. С. Сковороди (<https://dspace.hnpu.edu.ua/retrieve/c8ca33f8-b8c5-4a70-9200-209054fbf576/%d0%9f%d0%9e%d0%9b%d0%86%d0%93%d0%a0%d0%90%d0%9d%d0%9d%d0%90%20%d1%84%d1%96%d0%bb%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%8f%20%d0%b1%d0%b5%d0%b7%20%d0%ba%d0%be%d1%8-0%d0%b4%d0%be%d0%bd%d1%96%d0%b2.pdf>).

для зору колірний спектр. Бажаємо не згасати цьому прекрасному свіченню й надалі вигравати на сонці під мирним українським небом світлом науки, добра та взаєморозуміння.

З роси й води Вам, вельмишановний Професоре, ще довгих років здоров'я, творчого натхнення і вдячних учнів та однодумців поряд!

Осіпова Тетяна Федорівна – доктор філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди; вул. Валентинівська, 2, Харків, 61168, Україна.

Tel.: +38-095-55-00-501

E-mail: ostaniya1967@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-2899-2606>

Osipova Tetiana Fedorivna – Doctor of Philological Sciences, Docent, Associate Professor at the Department of Ukrainian Language, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University; 2 Valentynivska Str., Kharkiv, 61168, Ukraine.

Надійшла до редакції 16 вересня 2022 року

CITATION

ДСТУ 8302:2015: Осіпова Т. Ф. Полігранна філологія професора Т. А. Космеди (хроніка ювілейних подій). *Лінгвістичні дослідження*: зб. наук. пр. Харк. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди / гол. ред. О. В. Халіман. Харків, 2022. Вип. 57. С. 106–110. DOI: <https://doi.org/10.34142/23127546.2022.57.10>

АРА: Осіпова Т. Ф. (2022). Полігранна філологія професора Т. А. Космеди (хроніка ювілейних подій). *Лінгвістичні дослідження*, 57, 106–110. DOI: <https://doi.org/10.34142/23127546.2022.57.10>